

СЕКЦІЯ 2

РЕГІОНАЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ЗРОСТАННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНФЛІКТНОСТІ

Кибіч Яна

НАВІЩО БРИТАНЦЯМ BREXIT: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ

***Анотація.** У розвитку сучасного суспільства відбуваються зміни, які сигналізують про те, що існуючий стан речей перестає влаштовувати учасників торгових і політичних міжнародних угод. Перспектива виходу Сполученого Королівства з ЄС застала ринки й політиків зненацька. Брекзит несе економічні й політичні наслідки дезінтеграційних процесів не тільки для Сполученого Королівства та його партнерів у ЄС, а й для майбутньої європейської інтеграції загалом. Отож сьогодні, коли Брекзит є чи не найбільш обговорюваною темою світової спільноти, а у Великобританії тривають невіддані конфлікти між політичними силами, світ розмірковує – навіщо британцям знадобилося виходити з ЄС, та як країна житиме після доленосного рішення.*

***Ключові слова:** Великобританія, Європейський союз, Brexit, причини виходу з ЄС, наслідки виходу.*

***Abstract.** Changes occur in the development of modern society, signaling that the current state of affairs ceases to satisfy the participants of trade and political international agreements. The prospect of the United Kingdom's leaving the EU has caught markets and politicians by surprise. Brexit carries the economic and political consequences of disintegration processes not only for the United Kingdom and its partners in the EU, but for the future of European integration as a whole. So today, when Brexit is perhaps the most talked about topic in the world community, and in Britain there are ongoing unsettled conflicts between political forces, the world is pondering why the British needed to leave the EU and how the country would live after a fateful decision.*

***Keywords:** Great Britain, European Union, Brexit, reasons for leaving the EU, consequences of exit.*

У 2016 р. на загальнодержавному референдумі британці проголосували за вихід Великобританії з Європейського Союзу. У світі миттєво вигадали назву для цієї безпрецедентної ініціативи – Брекзит (Brexit – від Britain (Британія) та Exit (вихід)), а у королівстві розпочалися політичні чвари, що не завершилися до сьогодні.

В історії Євросоюзу це перший подібний випадок. Велика Британія залишила ЄС 31 січня. Попри побоювання минулого року, найгіршого варіанта Brexit вдалося уникнути: країна вийде з ЄС зі схваленою угодою між Лондоном і Брюсселем. Відповідно до неї, ще майже рік триватиме перехідний період: до 31 грудня 2020 р. торговельні та митні угоди між ЄС і Великою Британією залишаться чинними. За цей час Лондон має укласти нові двосторонні угоди у сфері торгівлі та інших галузях. Однак багато політичних наслідків Brexit для Британії набувають чинності вже з 1 лютого.

Світ намагається відшукати приховані причини, які на референдумі 23 червня 2016 р. штовхали 51,9 % опитаних британців проголосувати за вихід із ЄС. Проте причини прості, і британців легко зрозуміти. Окрім

престижу від членства у Євросоюзі, впливу на світову економіку та політику і надійне плече сусідів по ЄС, Великобританія багато віддає. Британці вважають, що від членства у ЄС вони втрачають більше, завдаючи збитків своєму добробуту та стримуючи розвиток країни.

Як відзначали тоді британські ЗМІ, результати голосування стали сюрпризом, зокрема і для прихильників Brexit. Тодішній Прем'єр-міністр Девід Кемерон підтримував проведення референдуму, але при цьому виступав за збереження членства Сполученого Королівства (СК) в ЄС і розраховував, що негативні результати референдуму зміцнять його політичні позиції. Але після того, як британці підтримали Brexit, Кемерону довелося поступитися своєю посадою Терезі Мей.

Євроскептики наполягали на тому, що Великобританія, економіка якої складає близько 15 % всієї економіки ЄС, змушена «годувати» менш розвинені європейські країни, а також приймати у себе мігрантів, які «забирають» робочі місця у жителів Королівства.

Отож, причини, якими керувалися британці на референдумі 2016 р., чіткі і зрозумілі – вони втомилися жити у країні, яка віддає у спільний «євробюджет» мільярди фунтів, накладає надто багато правил на бізнес.

Цікаво, що, окрім внутрішнього добробуту, на який британці сподіваються після Брекзиту, вони хочуть, аби країна відновила жорсткий контроль над кордоном, зменшивши потік трудових мігрантів, котрі залишаються жити у Британії.

Загалом британцям перестав подобатися головний принцип Євросоюзу – «свобода пересування», що дає право подорожей та переїзду до країн-членів євроспільноти без візи.

Експерти одноголосно стверджують, що у британському уряді досі не втихають жорсткі непорозуміння. Також вони допускають, що Брекзит може призвести до розколу королівства, що об'єднує Шотландію, Уельс, Англію та Північну Ірландію [1].

Дослідження британських аналітичних центрів демонструють [2], що вихід ВБ з ЄС призведе до економічних втрат насамперед для ВБ. За підрахунками Центру економічної ефективності та дослідницької ініціативи «Сполучене Королівство в Європі, що змінюється» [3], вихід ВБ з ЄС на умовах досягнутої угоди зменшить британський ВВП на душу населення на 1,9–5,5 % до 2030 р. Нові угоди про вільну торгівлю ВБ з іншими державами навряд зможуть компенсувати втрати від зменшення обсягів торгівлі з ЄС. Несприятливі наслідки найбільше відчують Ірландія, Нідерланди та Бельгія.

Аналітики прогнозують, що Брекзит зашкодить британській економіці. Після виходу Великобританії з ЄС ВВП у країні може скоротитися на 1,5 %, а курс фунта стерлінгів – впасти на 10 % відносно євро. Обсяги торгівлі, вірогідно, скоротяться, а економічне зростання протягом наступних 15 років сповільнюватиметься на 0,5 % на рік [4].

Європейський Союз у випадку Брекзиту також не залишиться у вигаши. Збитки будуть, і це очевидно – друга за обсягами економіка ЄС різко припинить брати участь у регулюванні спільного ринку.

Все ж очевидно, що британці не були одноголосними: «за» Брекзит проголосували 51 % громадян. Це означає, що не усі піддані королівства готові бачити себе поза ЄС. До того ж, поки не зрозуміло, як невелика Великобританія зможе зберегти високі економічні показники особливо, якщо «посвариться» з Брюсселем, жорстко залишивши ЄС. Яке економічне та політичне життя розпочнеться для Великобританії у реаліях, коли Європа замислюється над формуванням так званих «Сполучених Штатів Європи», світ побачить уже найближчим часом.

Злагоджений або хаотичний вихід ВБ з ЄС суттєво вплине на майбутні відносини між ними. За всіх сценаріїв між ВБ та ЄС збережуться економічні зв'язки та безпекове партнерство. Водночас відбудеться певна переорієнтація зовнішньої та торговельної політики на інші держави / регіони. Підсумовуючи, можемо сказати словами В. Черчилля: «Це ще не кінець. Це навіть не початок кінця, але можливо – це кінець початку».

Джерела та література

1. The Economic Consequences of the Brexit Deal, Centre for Economic Performance, The UK in a Changing Europe. URL: <http://ukandeu.ac.uk/wp-content/uploads/2018/11/The-economic-consequences-of-Brexit.pdf>
2. Understanding the economic impact of Brexit, Institute for Government. URL: <https://www.instituteforgovernment.org.uk/publications/understanding-economic-impact-brexit>
3. Гомон Д. Операція Brexit: Чому британці хочуть вийти з Європи і чим це загрожує світу. URL: https://espreso.tv/article/2016/02/19/operaciya_brexit_chomu_brytanci_khochut_vyyty_z_yevropy_i_chym_ce_zagrozhuje_svitu
4. Коментар: Грандіозний провал курсу Терези Мей щодо Brexit.

Шевченко Анастасія

ПОХОДЖЕННЯ ТА ІДЕОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ БРИТАНСЬКОГО ЄВРОСКЕПТИЦИЗМУ

***Анотація.** автором розкриваються походження та ідеологічні засади британського євроскептицизму в історичній ретроспективі та сьогодні. Акцент зроблено на роль євроскептичного впливу у формуванні та розвитку британського зовнішньополітичного курсу, який призвів до Brexit.*

***Ключові слова:** Велика Британія, британський євроскептицизм, Європейський Союз, Брекзит.*

***Abstract.** The author reveals the origin and ideological principles of British Euroscepticism in historical retrospective and today. The emphasis on the role of eurosceptical impact in formation and development of British foreign-policy course, which led to the BREXIT.*

***Keywords:** Great Britain, British Euroscepticism, European Union, Brexit.*

Євроскептицизм – достатньо новий термін, який носить неоднозначний характер: якщо для когось – це ворожість в загальному до ЄС, для інших – це ненависне ставлення лише проявляється в деяких аспектах, наприклад,